

Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-
Maksimafilia		Maksimafilia		Maksimafilia		Maksimafilia	

Maksimafilia – Maksimafilia – Maksimafilia – Maksimafilia – Maksimafilia – Maksimafilia

Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia
Maksimafilia								
Maksimafilia								

[illegible]

Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia
Maksimafilia								
Maksimafilia								

Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia
Maksimafilia								

Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-
Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-

Maksimafilia – Maksimafilia – Maksimafilia – Maksimafilia – Maksimafilia
Maksimafilia

[illegible][illegible][illegible]

Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-	Maksimafilia	-
Maksimafilia		Maksimafilia		Maksimafilia		Maksimafilia	

Komisja Maksimafilii ZG PZF

Skład Komisji:

Przewodniczący

Sławomir Bem

Członkowie Komisji

Wojciech Chwastowski

Jerzy Musiał

Nadzieja Sulima

Zespół redakcyjny:

Sławomir Bem, Wojciech Chwastowski, Marek Smoła

Wydawca: Komisja Maksimafilii ZG PZF; adres: Maksimafilia@wp.pl

Redakcja Biuletynu nie ponosi odpowiedzialności za zawartość przekazanych do publikacji materiałów.

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub fragmentach oraz udostępnianie danych osobowych bez pisemnej zgody Komisji Maksimafilii ZG PZF jest zabronione.

SŁOWO WSTĘPNE

Drodzy czytelnicy, z dużą przyjemnością zachęcam Państwa do lektury tegorocznego numeru Biuletynu Maksimafilia. Publikujemy w nim nowe wytyczne do oceniania eksponatów maksimafilii, które zostały zatwierdzone przez Zarząd Głównego PZF w 2024r. O planowanych ważniejszych zmianach w wytycznych po ich ratyfikowaniu przez Kongres FIP pisaliśmy w naszym Biuletynie już w 2023r., natomiast zachęcam teraz do zapoznania się z pełnym tekstem gdyż zawierają one ważne wskazówki zarówno dla kolekcjonerów kart maksimum, wystawców oraz sędziów.

W numerze publikujemy artykuł hiszpańskiego filatelisty poświęcony interpretacji wytycznych na przykładzie jednej karty maksimum, w której znaczek zakrywa część ilustracji widokówki przedstawionej na znaczku pocztowym.

Poza tematycznymi artykułami publikujemy również wyniki konkursu na najlepszą polską kartę maksimum roku 2023 oraz ogłaszamy kolejny konkurs na najlepsze polskie karty maksimum roku 2024. Szczegóły w numerze.

Życząc miłej lektury, zachęcam do przesyłania artykułów do naszego Biuletynu, jak również do udziału w nowym konkursie.

Sławomir Bem
Przewodniczący
Komisji Maksimafilii ZG PZF

PORADNIK KOLEKCJONERA KART MAKSIMUM – CZ. 7

Poniżej przedstawiamy Państwu nowe wytyczne do oceniania eksponatów maksimafilii. Nowe wytyczne zostały zatwierdzone uchwałą Zarządu Głównego PZF nr 49/XXII/ZG/2024 z dnia 09.09.2024 i zastąpiły one poprzedni Regulamin Specjalny Oceny Eksponatów Maksimafilii SREV z 2015 roku.

Wytyczne do oceniania eksponatów maksimafilii

1. Wstęp

Niniejsze wytyczne zostały wydane w celu przekazania wskazówek dotyczących stosowania Regulaminu ogólnego (GREV) i Regulaminu specjalnego oceny eksponatów maksimafilii (SREV).

Uwaga: W Wytycznych zawarto Regulamin specjalny oceny eksponatów maksimafilii (SREV).

Celem wytycznych jest przekazanie wskazówek wystawcom i sędziom w zakresie:

- Definicji i natury maksimafilii
- Zasad budowy eksponatów oraz
- Kryteriów oceny eksponatów.

2. Definicja i natura Maksimafilii

Eksponat kart maksimafilii powinien zawierać wyłącznie ilustrowane kartki (pocztówki/widokówki) pokazujące **wizualną** zgodność pomiędzy trzema elementami:

- a. ilustrowaną kartką (pocztówką / widokówką),
- b. znaczkiem pocztowym znajdującym się na stronie widokowej pocztówki / widokówki,
- c. ostemplowaniem.

Maksimafilia opiera się na zachowaniu trzech zgodności: tematu, miejsca i czasu.

3. Zasady budowy eksponatu

Elementy składowe karty maksimum (znaczek pocztowy, ilustrowana kartka, ostemplowanie) powinny odpowiadać następującym cechom:

3.1. Znaczek pocztowy

- a. Określenie „znaczek pocztowy” jest zarezerwowane dla operatorów pocztowych wyznaczonych do świadczenia usług na terenie kraju należącego do UPU (Światowego Związku Pocztowego) lub na terenie zależnego terytorium.
- b. Znaczki personalizowane są dopuszczane pod warunkiem, że są one ogólnie dostępne.
- c. Znaczek musi być ważny pocztowo i umieszczony tylko na stronie widokowej pocztówki.
- d. Znaczki wycięte z całości są dopuszczalne tylko gdy wydający je urząd pocztowy (kraj) dopuszcza ich użycie.
- e. Niedopuszczalne są:
 - znaczki dopłaty,
 - znaczki prekasowane,
 - znaczki fiskalne,
 - znaczki naruszające „Kodeks etyki UPU” ,
 - znaczki urzędowe, z wyjątkiem tych, które są dostępne publicznie – np. organizacji, takich jak ONZ, UNESCO, Unia Europejska itp.,
 - znaczki pocztowe wydrukowane elektronicznie (online) przez klienta.
- f. Znaczki wydane przez komercyjnych operatorów pocztowych upoważnionych przez odpowiedni organ rządowy są dopuszczane na tych samych warunkach jak znaczki pocztowe.
- g. Na stronie widokowej karty maksimum powinien być naklejony tylko jeden znaczek.
- h. Sprzed 1978 roku, kiedy to zatwierdzono Międzynarodowy Statut Maksimafilii, tolerowane są karty maksimum zawierające kilka znaczków, jeśli jeden z nich lub więcej są zgodne z ilustracją karty.
- i. W przypadku, kiedy znaczek przedstawia kilka tematów, karty maksimum powinny być wykonywane osobno dla każdego tematu.
- j. Znaczek pocztowy (lub arkusik pamiątkowy, którego jest częścią, jeśli jest on naklejony na kartkę) nie może przekraczać 25 % powierzchni widokówki.
- k. Jeśli ten sam temat jest rozłożony na kilka połączonych znaczków tworzących panoramę, zestaw taki może pojawić się na jednej widokówce. Jednak kiedy temat jest wyodrębniony na jednym z kilku połączonych znaczków, na widokówce winien znaleźć się tylko ten jeden znaczek ilustrujący temat danej karty maksimum.

- l. Dopuszczalne jest stosowanie ilustrowanych znaczków z automatów, przyklejanych na stronie widokowej pocztówki.
- m. Dla konkretnego tematu, preferowana jest następująca kolejność:
 - znaczek pocztowy wydany przez wyznaczonego operatora pocztowego (władze pocztowe), zarówno jeśli chodzi o jego podstawowy temat jak i łatwy do zidentyfikowania temat drugorzędny,
 - następnie znaczki pocztowe spersonalizowane, i na końcu
 - znaczki upoważnionego (przez władze pocztowe) operatora komercyjnego.

3.2. Ilustrowana kartka (pocztówka/widokówka)

- a. Wymiary kartki powinny odpowiadać ogólnym przepisom konwencji pocztowej. Jednakże dopuszczalne są tylko widokówki kwadratowe lub prostokątne dostępne na rynku pod warunkiem, że ich rozmiar umożliwia ich rozmieszczenie w ilości dwóch sztuk na arkuszu formatu A4 (210 x 297 mm) na arkusz. Zabronione jest zmniejszanie rozmiaru widokówek przez ich przycinanie.
- b. Ilustracja powinna zapewniać najlepszą możliwą zgodność z tematem znaczka pocztowego lub jednego z nich jeśli jest ich kilka.
- c. Pocztówki przedstawiające pełną reprodukcję znaczków (tj. perforację, nominał, nazwę kraju) są zabronione.
- d. Ilustracja musi podkreślać temat znaczka pocztowego. Pocztówka/widokówka może mieć margines i tekst bezpośrednio związany z tematem karty maksimum.
- e. Stare pocztówki mogą mieć po stronie widokowej adres do korespondencji. Za wyjątkiem tych starych kart, im większa ilustracja, tym karta maksimum uznawana jest za kartę o lepszej jakości.
- f. Ilustrowana kartka powinna, jeśli tylko to możliwe, być w sprzedaży przed wydaniem znaczka.
- g. Widokówki z wieloma ilustracjami jak również z hologramami są zabronione.
- h. Do wykonania kart maksimum nie mogą być wykorzystywane: kolaże, wycinki, prywatne fotografie na papierze fotograficznym, kolorowe lub czarno białe kserokopie, fotomontaże, rysunki, dokumenty specjalnie opracowane dla określonego wydania i prywatnie wydrukowane komputerowo na papierze fotograficznym.

3.3. Ostemplowanie

- a. Ostemplowanie winno być wykonane przez upoważniony urząd pocztowy.
- b. Rysunek kasownika i/lub tekst, jak również miejsce kasowania powinny mieć związek z tematem znaczka pocztowego i ilustracji widokówki, lub z celem wydania (wydarzenie, działalność charytatywna, temat serii).

- c. Dopuszczone są ostemplowania wykonane przez serwisy filatelistyczne pod warunkiem zachowania zgodności miejsca.
- d. Dopuszczone są ostemplowania wykonane przez serwisy filatelistyczne małych krajów zawierające jedynie nazwę kraju.
- e. Im bliższy związek pomiędzy tematem i ilustracją i/lub tekstem ilustrowanego ostemplowania, tym lepsza zgodność.
- f. Zwykłe kasowniki bez ilustracji są dopuszczone pod warunkiem, że wskazują one nazwę miejscowości (urzędu pocztowego) i zachowana jest zgodność miejsca.
- g. Ostemplowanie winno być wykonane w okresie ważności znaczka i jak najbliżej daty jego wydania.
- h. Ostemplowanie z nazwą urzędu pocztowego i datą musi być czytelne.
- i. Ostemplowanie musi być w całości odbite na zestawie kartka/znaczek. Dotyczy to zarówno kasowników ręcznych i maszynowych.

3. 4. Klasyfikacja eksponatów

Ekspozyty maksimafilii mogą być klasyfikowane według:

- a. Kraju lub grupy krajów związanych geograficznie, historycznie lub kulturalnie. Powinno się raczej unikać porządku chronologicznego wydań.
- b. Specjalizacji i badań.
- c. Wybranego tematu.

3.5. Warianty kart maksimum

W tych trzech typach ekspozycji można pokazywać równocześnie różne warianty kart maksimum, tzn. karty maksimum z tym samym znaczkiem na różnych widokówkach, z różnymi stemplami, ale zawsze musi być zachowana zasada zgodności.

- Jeśli ekspozycja nie zajmuje się wyłącznie wariantami kart maksimum, ich liczba musi być ograniczona, tak by nie prezentować w ekspozycji nierównowagi lub wskazywać na brak materiału.
- Za maksymalną ilość uważa się dwa warianty kart maksimum na jeden ekran ekspozycji.
- Różne daty w ostemplowaniu tym samym datownikiem nie są wystarczające dla stworzenia wariantu karty maksimum.

3.6. Wprowadzenie lub strona tytułowa

Strona z wprowadzeniem lub tytułowa musi być pierwszą stroną ekspozycji. Musi ona zawierać:

- tytuł ekspozycji,
- krótką i zwięzłą ogólną informację dotyczącą tematu,

- opis celu eksponatu,
- opis zakresu eksponatu,
- plan budowy eksponatu – raczej rozdziały i sekcje itp. – niż opis „rama po ramie” czy „karta po karcie”, Sam spis treści lub dosłowny opis nie może być uznany za zadowalający plan,
- wykaz osobistych badań wystawcy w temacie (z odniesieniami do artykułów lub literatury),
- wykaz najważniejszej literatury.

4. Kryteria oceny eksponatów

Eksponaty Maksimafilii powinny być oceniane przez akredytowanych Sędziów Maksimafilii (GREX rozdz. V).

Przy eksponatach maksimafilii ustala się następujące ogólne kryteria punktowe (GREV, art. 4.2):

1. Opracowanie	20	(GREV, art. 4.5)
2. Znaczenie filatelistyczne	10	(GREV, art. 4.6)
3. Wiedza filatelistyczna i tematyczna, własne studia i badania	35	(GREV, art. 4.7)
<i>Wiedza filatelistyczna i tematyczna</i>	20	
<i>Własne studia i badania</i>	15	
4. Stan	10	(GREV, art. 4.8)
5. Rzadkość	20	(GREV, art. 4.8)
6. Prezentacja	5	(GREV, art. 4.9)
Łącznie	-	100 punktów

Wystawcy powinni zdawać sobie sprawę z konieczności starannego rozważenia różnych aspektów, które łącznie mogą zmaksymalizować nagrodę, jaką może uzyskać eksponat.

Poniżej podano niektóre wskazania dotyczące podstawowych elementów leżących u podstaw poszczególnych kryteriów.

4.1. Opracowanie (20 punktów)

Opracowanie to rozwinięcie narracji dla wybranego tematu.

Przy ocenie Opracowania, sędziowie szukają:

- logicznego rozwinięcia, które powinno być łatwe do prześledzenia,
- kompletności pokazanego materiału w odniesieniu do zakresu eksponatu,
- jasnego i zwięzłego opisu
- zrównoważonej prezentacji dla wybranego tematu.

Sprawdzają czy eksponat:

- posiada stronę wprowadzającą lub tytułową, która –
 - Przedstawia cel eksponatu
 - Określa zakres eksponatu
 - Zawiera plan eksponatu
 - Podaje najważniejsze odniesienia do literatury.
- Odzwierciedla opis zamieszczony na stronie tytułowej odnoszący się do tytułu, celu, zakresu i planu
- Jest rozwinięty zgodnie z planem
- Posiada karty z nagłówkami, które pomagają w zrozumieniu narracji
- Posiada naturalne punkty rozpoczęcia i zakończenia eksponatu
- Nie zawiera powtarzającego się materiału (watowania).

4.2. Znaczenie (10 punktów)

„Znaczenie” eksponatu jest połączone z:

- trudnością rozwinięcia wybranego tematu według znanego materiału oraz
- zakresu wybranego tematu.

4.3. Wiedza filatelistyczna i tematyczna (20 punktów), własne studia i badania (15 punktów) – Razem 35 punktów

4.3.1. Wybór kart maksimum do eksponatu oraz ich opis i analiza prezentuje wiedzę filatelistyczną i tematyczną.

Własne studia prezentuje prawidłowa analiza kart maksimum pokazanych w eksponacie.

Własne badania to prezentacja nowych faktów związanych z wybranym tematem. Jeśli prezentacja nowych faktów jest oczywista, można przyznać za nią dużą część punktów w tym kryterium.

4.3.2. Podawane informacje nie powinny przytłaczać pokazywanego materiału filatelistycznego. Dobrze przemyślany plan może uniknąć długich opisów w eksponacie.

4.3.3. Wiedza filatelistyczna i tematyczna

Wybór kart maksimum prezentuje wiedzę dotyczącą wybranego tematu, znaczków pocztowych, otemplowań i widokówek.

- a. Wiedza filatelistyczna o znaczkach pocztowych oceniana będzie według tego, jak interesujące są opisy (cel i data wydania, typ, druk, odmiany, do kiedy były ważne, itp.).

- b. Wiedza na temat ostemplowań obejmuje rodzaje kasowników, okres stosowania, oraz uzasadnienie zastosowania danego kasowania (miejsce, ilustracja, tekst, ...).

Wszystkie próby poprawy wyglądu stempla pocztowego po użyciu go przez władze pocztowe będą uważane za fałszerstwo.

- c. Wiedza dotycząca widokówki będzie oceniana według jej zgodności z tematem znaczka pocztowego, jej jakości i rzadkości wydania.
- d. Fałszerstwa nie są dopuszczalne w ekspozycji - zaleca się, aby wystawcy posiadali atesty dla wątpliwych pozycji.

4.3.4. Prace badawcze w maksimafilii oparte są na zachowaniu trzech zgodności: tematu, miejsca i czasu.

- **Zgodność tematu** jest zasadniczą cechą prawdziwej karty maksimum. Ta zgodność pomiędzy ilustracją znaczka pocztowego i ilustracją widokówki musi być tak bliska, jak jest to możliwe i wizualnie do zweryfikowania.
- **Zgodność miejsca** wymaga związku pomiędzy nazwą miejsca lub miejscowości na kasowniku pocztowym, tematem znaczka pocztowego oraz widokówki. Ostemplowanie „pierwszego dnia obiegu” na karcie maksimum może być użyte tylko wtedy, gdy jest w zgodzie z powyższym warunkiem.
 - a. W przypadku pomników, krajobrazów i miejscowości wymagana zgodność daje tylko miejsce, gdzie dany pomnik, krajobraz lub miejscowość są zlokalizowane. Jeśli miejscowość nie ma urzędu pocztowego, powinien być wybrany urząd, który obsługuje daną miejscowość lub ten, który znajduje się najbliżej.
 - b. Gdy tematem jest sławna osoba, kasowanie powinno być wykonane w miejscowości związanej ze zdarzeniem dotyczącym tej osoby lub jej: narodzin, śmierci, pogrzebu, pracy lub aspektu działalności, pośmiertnego hołdu itp. Gdy znaczek upamiętnia wyrażnie jedno z tych zdarzeń, ostemplowanie z miejsca, w którym wystąpiło, jest lepsze.
 - c. W przypadku, gdy znaczek upamiętnia wydarzenie, ostemplowanie winno być dokonane w miejscu z nim związanym.
 - d. Gdy znaczek przykładowo ukazuje samolot, pociąg lub statek, ostemplowanie winno być wykonane w miejscu, gdzie znajduje się lotnisko, stacja kolejowa, port lub w pokładowym urzędzie pocztowym bezpośrednio związanym z tematem.

- e. Karty maksimum ukazujące dyscypliny sportowe powinny być ostemplowane w miejscach, gdzie te sporty są uprawiane.
- f. Karty maksimum ukazujące takie dzieła sztuki, jak obrazy, rzeźby, mozaiki, witraże, freski, gobeliny i generalnie wszystkie przedmioty znajdujące się w muzeach lub kolekcjach sztuki, powinny być ostemplowane w miejscu, w którym się znajdują lub w miejscu w którym powstały.

Kasowania z innych miejsc są dopuszczone z okazji lokalnych wystaw i innych wydarzeń jeśli są one związane z dziełem (podpis lub portret artysty itp.).

Kiedy dzieło sztuki stanowi integralną część pomnika (rzeźba, fresk, witraż, mozaika, itp.), preferowane jest ostemplowanie w najbliższym urzędzie pocztowym od miejsca, gdzie znajduje się dany obiekt.
- g. W przypadku, gdy znaczek upamiętnia wydarzenia lub przedstawia krajobraz lub pomnik z innego kraju, wykonanie karty maksimum nie jest możliwe, ponieważ występuje wtedy całkowita niezgodność miejsca.
- h. Kasowniki zagranicznych urzędów pocztowych (przykładowo z okazji wystaw filatelistycznych i innych) są dozwolone.
- i. Kasowanie jest najlepsze, gdy zostało wykonane w miejscu blisko związanym z tematem, spełniającym zgodność tematu, miejsca i czasu oraz było stosowane przez krótki okres czasu.
- **Zgodność czasu** jest określona przez datę kasowania w okresie ważności znaczka pocztowego.

4.4. Stan (10 punktów)

Karty maksimum powinny być w najlepszym możliwym stanie – dotyczy to znaczka, widokówki i ostemplowania.

4.5. Rzadkość (20 punktów)

Rzadkość karty maksimum zależy od:

- Względnej rzadkości ale nie wartości każdego z trzech elementów karty (znaczek, widokówka, kasownik).
- Trudności wykonania karty maksimum i/lub jej wieku.

Wiek określany jest przez odniesienie do trzech okresów:

- A. Sprzed roku 1946, daty pierwszej publikacji definicji „karty maksimum”.
- B. Od 1946 do 1978 r.
- C. Po roku 1978, tzn. przyjęciu przez FIP „Regulacji dotyczących kart maksimum”.

Jurorzy będą również zwracali uwagę na:

- Jak trudno jest stworzyć podobny eksponat.
- Rzadkie znaczki użyte na kartach maksimum.
- Rzadkie ostemplowania.

4.6. Prezentacja (5 punktów)

Prezentacja eksponatu powinna przedstawiać materiał w najlepszy sposób i sprawiać dobre wrażenie.

Dlatego:

- a. Należy unikać krzykliwego, kolorowego papieru.
- b. Należy starać się unikać nadmiernie jednolitego układu rozmieszczenia.
- c. Na karcie wystawowej formatu A4 powinny znajdować się maksymalnie dwie karty maksimum.
- d. Należy unikać zbyt pustych i zbyt przeładowanych kart wystawowych, karty maksimum nie powinny na siebie zachodzić.
- e. Tekst objaśniający powinien być napisany zwięźle, czytelnie i bezbłędnie.

5. Warunki stosowania

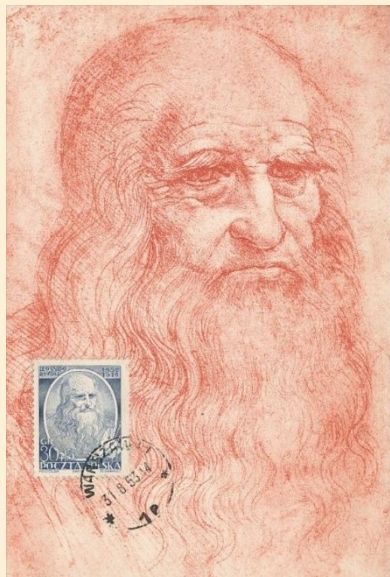
- Niniejsze Wytyczne zostały zatwierdzone przez Komisję FIP Maximaphily w Bangkoku w dniu 1 grudnia 2018 r. oraz przez Zarząd FIP w Buenos Aires w dniu 28 sierpnia 2019 r. Zostały one ratyfikowane przez Kongres FIP w Dżakarcie w dniu 9 sierpień 2022.
- W przypadku rozbieżności w tekście z tłumaczenia, rozstrzygający będzie tekst w języku angielskim.

Niniejsze Wytyczne zostały zatwierdzone uchwałą Zarządu Głównego PZF nr 49/XXII/ZG/2024 z dnia 09.09.2024 i weszły w życie z dniem ogłoszenia na stronie internetowej ZG PZF.

POLSKIE KARTY MAKSYMUM - CZ. 7. LATA 1953-1956

Wojciech Chwastowski, Sławomir Bem

Ten odcinek cyklu Polskie Karty Maksimum jest poświęcony latom 1953 – 1956.

Zn./Fi.608/ Leonardo da Vinci

Wydawca kartki nieznany

Stempel okolicznościowy Warszawa 1 31.08.53

Zn./Fi.609/ M. Gogol

Wydawca kartki nieznany

Stempel okolicznościowy Warszawa 1 31.08.53

Zn. /Fi. 687/ Plac Konstytucji w Warszawie

Wydawca kartki PP Ruch

Stempel okolicznościowy Warszawa 12.V.1954

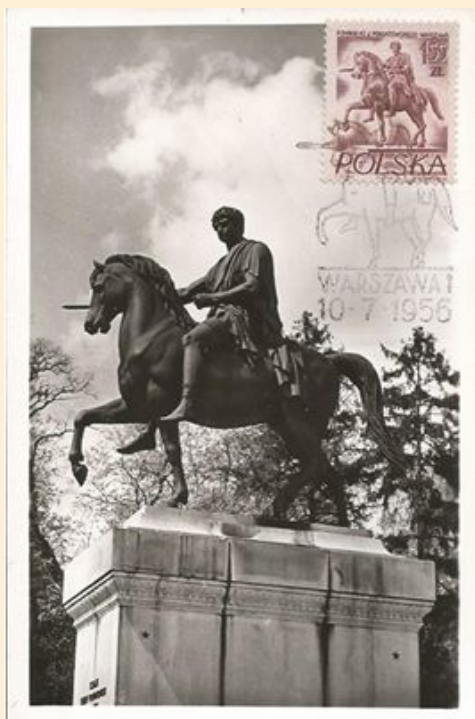

Zn. /Fi. 775,777/ Dni Krakowa

Wydawca kartki Obywatelski Komitet Dni Krakowa

Stempel okolicznościowy Kraków 16 VI 55 *

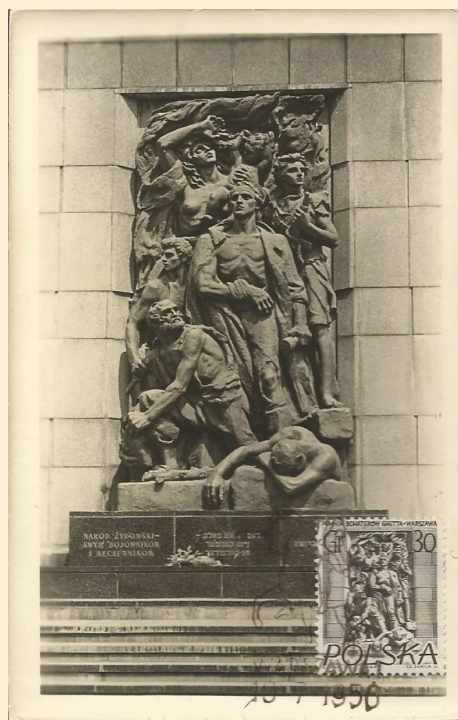
* - Sprzed 1978 roku, kiedy to zatwierdzono Międzynarodowy Statut Maksimafilii, tolerowane są karty maksimum zawierające kilka znaczków, jeśli jeden z nich lub więcej są zgodne z ilustracją karty.

Zn. /Fi. 832/ Pomnik Ks. J. Poniatowskiego– Warszawa

Wydawca kartki Foto Wydawnictwo PTTK

Stempel okolicznościowy Warszawa 1 10.7.1956

Zn. /Fi. 830/ Pomnik Bohaterów Getta

Wydawca kartki Foto Wydawnictwo PTTK

Stempel okolicznościowy Warszawa 1 17.7.1956

Zn. /Fi. 667/ Mikołaj Kopernik

Wydawca kartki Wydawnictwo Sztuka

Stempel dzienny Frombork 10.10.56

Zn. /Fi. 667/ Mikołaj Kopernik

Wydawca kartki Wydawnictwo Sztuka

Stempel dzienny Frombork 10.10.56

Zn. /Fi. 837/ Niobe

Wydawca kartki nieznany

Stempel dzienny Nieborów 13.11.56

Zn./Fi.839/ Dama z łąsiczką

Wydawca kartki nieznany

Stempel FDC Warszawa 23.10.1956

WYNIKI KONKURSU NA NAJLEPSZĄ POLSKĄ KARTĘ MAKSYMUM ROKU 2023

Przedstawiamy wyniki konkursu na najlepszą polską kartę maksimum roku 2023 i gratulujemy wyróżnionym autorom:

Kategoria 1 - kategoria znaczków pocztowych z emisji Poczty Polskiej

1 miejsce - Barbara Strzymińska-Zdanewicz – *Biegacz wręgaty*

2 miejsce - Jerzy Musiał – *Rok królika*

3 miejsce - Barbara Strzymińska-Zdanewicz – *Urodziny Marii Konopnickiej*

Kategoria 2 – kategoria znaczków pocztowych spersonalizowanych.

1 miejsce - Kamil Koziół – *Karol Olszewski - 140 rocznica skroplenia tlenu i azotu*

2 miejsce - Nadzieja Sulima – *Kleszczele – budynek dworca*

3 miejsce - Barbara Strzymińska-Zdanewicz – *Skit w Odrynkach*

Kategoria 1

1 miejsce - Barbara Strzymińska-Zdanewicz – *Biegacz wręgaty*

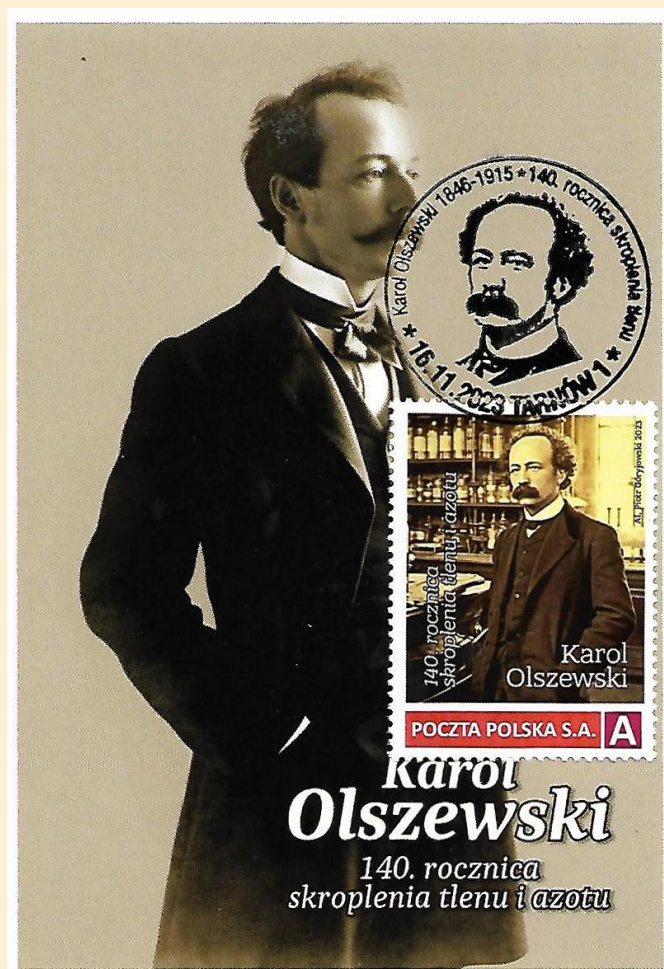

2 miejsce - Jerzy Musiał – Rok królika

3 miejsce - Barbara Strzymińska-Zdanewicz – Urodziny Marii Konopnickiej

Kategoria 2

1 miejsce - Kamil Kozioł – Karol Olszewski - 140 rocznica skroplenia tlenu i azotu

2 miejsce - Nadzieja Sulima – Kleszczele – budynek dworca

3 miejsce - Barbara Strzymińska-Zdanewicz – Skit w Odrynkach

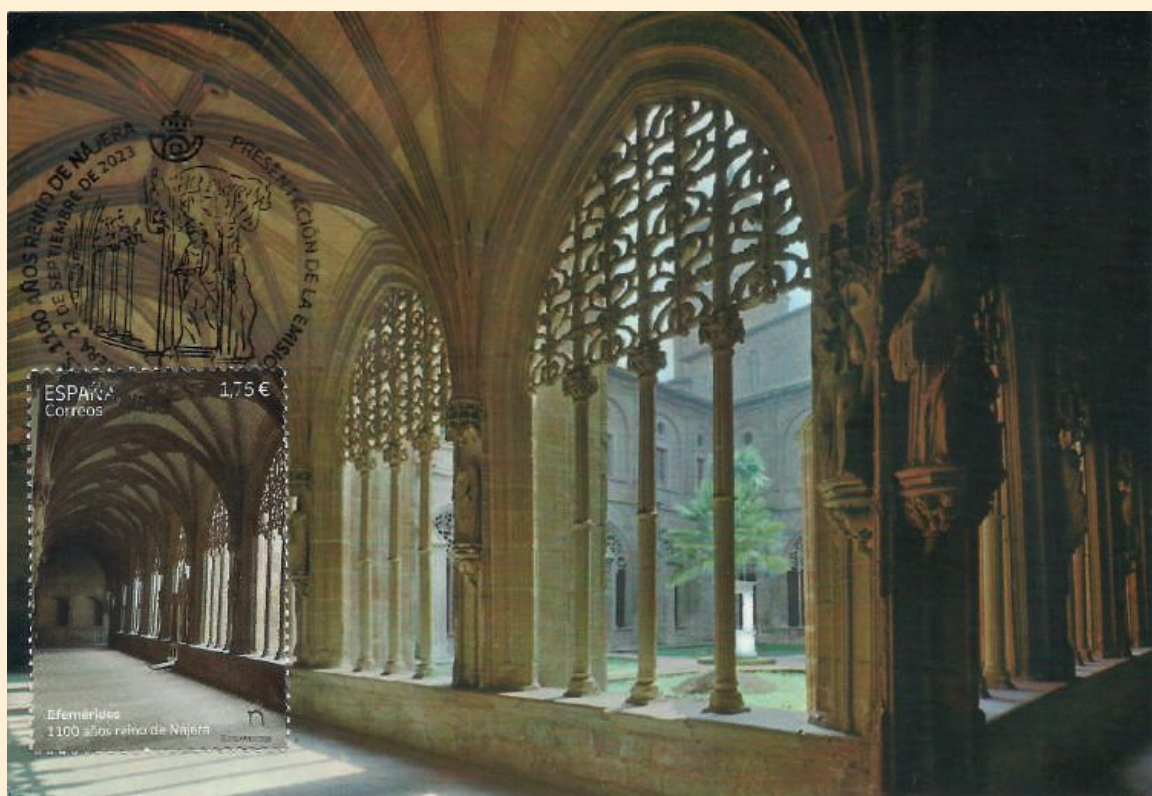
INTERPRETACJA W MAKSIMAFILII

Juan Pablo Álvarez

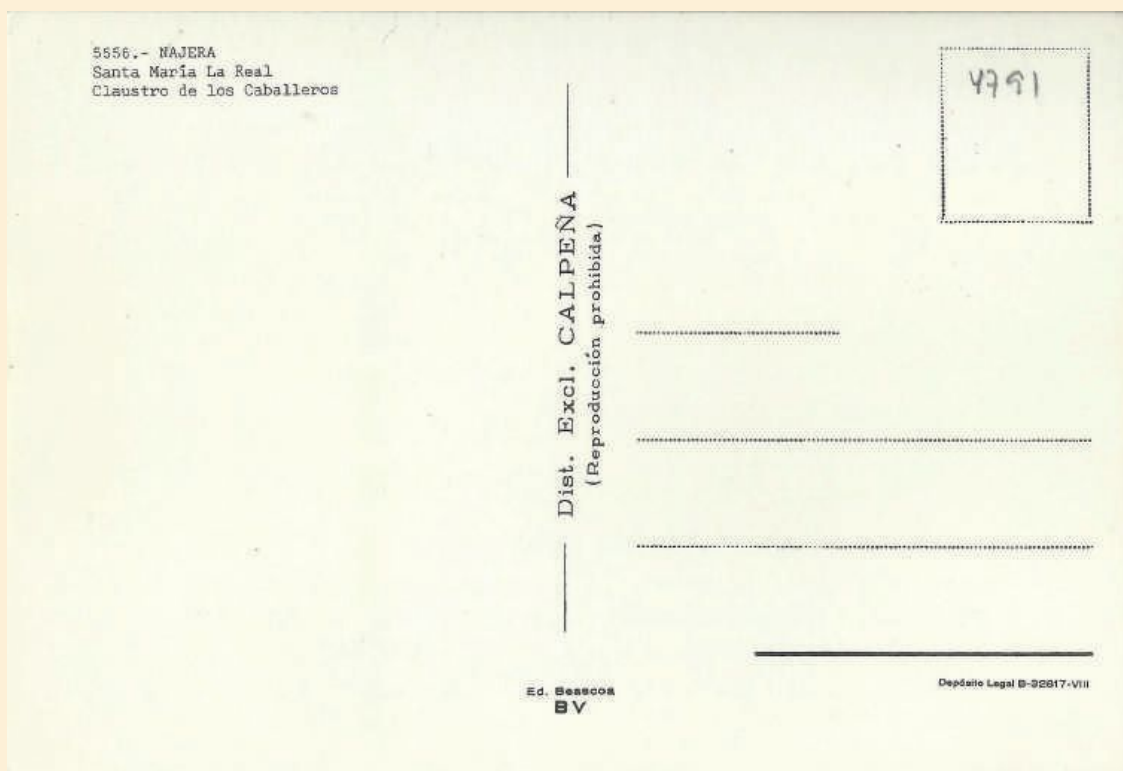
(przedruk za zgodą autora z wydawnictwa Hiszpańskiego Stowarzyszenia Maksimafilii - Apuntes de Maximofilia - Numer 68, wprowadzono skróty od redakcji)

Artykuł poświęcony jest karcie maksimum stworzonej przeze mnie przedstawiającej gotycki krużganek klasztoru Santa Maria w Nájera.

W publikacji „Osiągnięcia Króla Nájery” opublikowano artykuł „Królewskie z Nawarry” z zamieszczoną w nim „salomonową” oceną, że karta ta nie jest prawidłową kartą maksimum, gdyż nie jest spełniona reguła zgodności tematu (patrz rys. 1 i 2). Chcę wyraźnie zaznaczyć, że tym artykułem nie mam zamiaru wywoływać żadnych kontrowersji, lecz wręcz przeciwnie, zająć się nią w celach poznania lepszej interpretacji przepisów i szczególnie w celu dydaktycznym, abyśmy wszyscy mogli się zastanowić, uczyć i wyciągnąć przydatne dla nas wnioski dla przyszłych realizacji nowych kart maksimum.

Rys. 1

Rys. 2

I mówię interpretacja, ponieważ uważam, że jest to słowo klucz, zarówno dla tego przypadku, jak i innych. Punkty 3.2 i 4.3.4 w wytycznych stwierdzają odpowiednio:

– „Ilustracja powinna zapewniać najlepszą możliwą zgodność z tematem znaczka pocztowego”

– „zgodność pomiędzy ilustracją znaczka pocztowego i ilustracją widokówki musi być tak bliska, jak jest to możliwe i wizualnie do zweryfikowania”

I tu pojawia się problem. W świecie prawa przyjmuje się, że przepisy (w tym przypadku Wytyczne) „należy interpretować zgodnie z właściwym znaczeniem zawartych w nich słów”. Uważam, że żaden akt normatywny (ustawa, rozporządzenie, dekret, wytyczne...) nie używa dwuznacznego określenia „w miarę możliwości”. Jakkolwiek by nie było, wyrażenie to powinno być w pełni interpretowalne. Gdzie umieścimy subiektywną granicę pozwalającą określić tę możliwość? Rozumiem, że tym stwierdzeniem można by objąć szerszy zakres, który dawałby nam pewien margines od idealnej zgodności ilustracji znaczka pocztowego i ilustracji widokówki. Ale bez względu na to, czy podoba nam się to sformułowanie, czy nie, przepisy są przepisami i należy ich przestrzegać, oczywiście należy je też interpretować, a zwłaszcza ten, kto je stosuje.

Pod tym podpisuję się, obrońco ortodoksji w maksimafilii (choć uważam, że regułę tę należy nieco bardziej rozwinąć, zwłaszcza w odniesieniu do miejsc

ostemplowania, które czasami naciągamy na naszą korzyść). Wracając do tematu, jeśli o niego chodzi, moje argumenty są następujące:

- Rozumiem, że znaczek składa się z trzech głównych motywów, a nie jednego, jak mi powiedziano. Przedstawia: tylną ścianę, łuki lub okna oraz sklepienie.
- Widokówka doskonale je ilustruje.
- Co kryje się za znaczkiem?: ściana, która znajduje się z tyłu krużganka i ostatnie okna, których nawet nie widać.
- Co jest oceniane biorąc pod uwagę duże i nietypowe wymiary ostemplowania?
- Co jest naprawdę cenne pod względem architektonicznym czyli najbliższe i najbardziej widoczne okna gotyckie, a także sklepienie żebrowe (oba motywy pojawiają się na znaczku i można je zobaczyć na widokówce w stopniu „możliwym”, jak wyraźnie sugeruje duch przepisu, gdyż w całości w tym przypadku jest to niemożliwe).
- Bardzo trudno jest nie ukrywając żadnego z tych elementów o lepsze i bardziej widoczne miejsce ostemplowania.
- To, że znaczek pocztowy również harmonijnie gra z perspektywą. W tym celu i zgodnie z tą samą filozofią i intencją stworzono kartę maksimum z akweduktem w Segowii, nagrodzoną jako najlepszą kartę maksimum w Hiszpanii w roku 2015. Wówczas nie było to kwestionowane; wręcz przeciwnie (rys. 3).

Rys. 3

- W przypadku kasowania zauważono niewielką nieczytelność słowa „Nájera”, litery „Ná” nie są wyraźnie widoczne (choć występują), co jest jedyną zauważalną „wadą”.

Otwieram możliwość wyrażania różnych opinii i przytaczania przykładów innych kart maksimum, tak aby debata mogła być wzbogacająca. Załączam krótkie komentarze pochodzące od uznanych ekspertów oraz członków krajowych i międzynarodowych jury, wyrażające pod tym względem pozytywną interpretację:

„...wizualna idea kontynuacji obrazu, choć bardzo piękna, może w rzeczywistości zaszkodzić dziełu jako znakowi towarowemu, jeśli stempel faktycznie w całości pokrywa przedstawiony temat. Jednak w tym przypadku, jeżeli przeprowadzimy głębszą analizę ..., drugi łuk będzie doskonale widoczny na pocztówce i na znaczku. Kartę maksimum jest dobra...” (Portugalia – Bento Grossinho Dias).

„...Kiedy naklejasz znaczek na pocztówkę, najwyraźniej zakrywasz jej część i spróbuj ukryć część, która jest mniej ważna. Ale warto też wziąć pod uwagę, czy stempel pocztowy jest widoczny. Gdyby znaczek został naklejony po prawej stronie, widoczna byłaby ściana po lewej stronie, ale nie stempel pocztowy. Więc że dobrze zrobiłeś umieszczając znaczek po lewej stronie, a nie na ciemnym tle. W każdym takim przypadku nie sądzę, aby ukrycie ściany dyskwalifikowało tę kartę maksimum! ...” (Izrael - Nahum Shershevsky).

„... Bez wątplenia Karta Maksimum (CM) jest stworzona zgodnie z Międzynarodowymi Zasadami Maksimafilii. Występuje zgodność między znaczkiem, pocztówką i stemplem pocztowym (potrójna – tzw. triplet). Wszelka krytyka CM, którą do mnie przysłało do zaopiniowania, opiera się, moim zdaniem, na punkcie „dobrego smaku”. To jest oczywiście osobistą sprawą jej twórcy i nie podlega Międzynarodowym Regułom Maksimafilii. Twórca CM bez wątplenia powinien zadbać, o ile to możliwe, o wyraźne pokazanie ostemplowania. W rozpatrywanej karcie maksimum stempel pocztowy znajduje się we właściwym miejscu, a gdyby znaczek został umieszczony w lewym górnym rogu to powinien znajdować się obok niego po prawej stronie ... To kwestia wyboru ... W każdym razie, karta maksimum, którą mi wysłałeś, jest prawidłowa i akceptowalna...” (Grecja - Nikos Mallouchos).

„...Nie widzę powodu, dla którego Twoja karta nie miałaby zostać zaakceptowana jako prawidłowa karta maksimum. Twoja karta spełnia oba wymagania. W odniesieniu do krytyki, że znaczek zakrywa wizerunek na pocztówce: Obraz na pocztówce zajmuje całą jej powierzchnię, więc gdzie indziej można by umieścić znaczek? Okna i sklepienie żebrowe są wyraźnie widoczne zarówno na znaczku, jak i na pocztówce...” (Nowa Zelandia - Jenny Banfield).

„...Myślę, że to całkowicie prawidłowa karta. Gdybym miał dodać jakieś krytyczne uwagi o jej realizacji musiałbym ci tylko powiedzieć, być może ze względu na cechy ciemnej karty, że ostemplowanie nie jest zbyt widoczne, ale to już kwestia jakości w ostemplowaniu, w wyborze miejsca umieszczenia ostemplowania, w doborze widokówki, gdzie znajduje się miejsce, w którym stempel pocztowy może być wyraźnie widoczny...” (Kuba - Raudel Busto).

„...Jedyne, co można by zarzucić twojej doskonałej karcie, to to, że miejscowość Nájera nie jest zbyt czytelna w ostemplowaniu... Krużganek widoczny na pocztówce jest doskonale widoczny. Dobór samego ostemplowania jest idealny. Serdecznie gratuluję Ci tego wspaniałego osiągnięcia! ...” (Francja – François Collin).

„...dla mnie Twoja karta maksimum jest całkowicie poprawna, ponieważ pocztówka dobrze przedstawia temat karty: krużganek klasztoru Santa María la Real de Nájera (zgodność tematu) z ostemplowaniem pierwszego dnia obiegu z Nájery (zgodność miejsca i czasu). Miejsce naklejenia znaczka też jest pomysłowe, ponieważ pozwala zachować piękną harmonię całego wspaniałego klasztoru. Mamy również we Francji kolekcjonera, który chce wykonać jak najwięcej kart tego typu, w których pozycja znaczka będzie przynosić maksimum estetyki karcie...” (Francja - Bruno Bouveret).

„...Zgodność między obrazem na znaczku a obrazem na pocztówce powinna być jak najszerza i wizualnie widoczna. Twoja karta maksimum spełnia te kryteria... W kwestii miejsca ostemplowania na karcie, nie uważam tego za wadę. To raczej problem estetyczny ... Tym bardziej, że występuje potrójna zgodność (znaczek-pocztówka-ostemplowanie)...” (Francja - David Looten).

„...jest dobrze, ale ostemplowanie z nazwą miejscowości nie jest wystarczająco czytelne...” (Francja – Anny Boyard).

„...Moja rada jest taka, że możesz umieścić znaczek po prawej stronie, ale w ten sposób zakryjesz ważne okno, aby pokazać koniec korytarza. Nie wiem, jaki jest

powód emisji, jeśli na końcu na korytarzu znajdowały się posągi i obrazy ... Bardzo trudno jest zrobić kartę maksimum. Doskonałe, nie zawsze jest możliwe..." (Włochy - Italo Greppi).

„...dokładnie sprawdziłem Twoją kartę maksimum i potwierdzam, że jest ona poprawna w każdym calu..." (Włochy - Rosario D'Agata).

„...nie widzę żadnego problemu z Twoją kartą..." (Wielka Brytania – Ian Billings).

„...Moim zdaniem z punktu widzenia z punktu widzenia zgodności tematu ze stemplem pocztowym i kasowaniem jest to prawidłowa karta maksimum. Użyty obraz pocztówki powinien podkreślać temat znaczka pocztowego i tak jest w tym przypadku. Być może znaczek pocztowy mógłby znaleźć się lepszym miejscu, ale to raczej kwestia subiektywna..." (Polska - Sławomir Bem)

„...Karta maksimum jest poprawna i doskonała. Dlaczego nie? Na obu obrazach widać krużganek i również na stemple pocztowym. Ostemplowanie jest w porządku..." (Austria – Peter Riedl).

„...Myślę, że pokazana karta maksimum jest OK..." (Słowenia – Bostjan Petauer).

KONKURS NA NAJLEPSZĄ POLSKĄ KARTĘ MAKSIMUM roku 2024

Komisja Maksimafilii ZG PZF ogłasza konkurs na najlepszą polską kartę maksimum roku 2024. Tematyka kart dowolna. Zgłaszane do konkursy karty powinny być zbudowane zgodnie z Regulaminem Specjalnym Oceny Ekspozycji Maksimafilii (SREV) opublikowanym na stronie ZG PZF zatwierdzonym uchwałą Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Związku Filatelistów nr 28/XX/2015/Prez. ZG PZF.

Konkurs organizowany jest w dwóch kategoriach:

Kategoria 1 - kategoria znaczków pocztowych z emisji Poczty Polskiej

oraz

Kategoria 2 – kategoria znaczków pocztowych spersonalizowanych.

Zgłoszenia na wypełnionym formularzu zgłoszeniowym (wzór formularza na następnej stronie) obejmujące imię i nazwisko Twórcy, adres email oraz skany obu stron karty prosimy nadsyłać na adres: Maksimafilia@wp.pl wraz ze zgodą na udział w konkursie oraz na publikację kart zgłoszonych do udziału w konkursie.

Najlepsze karty zostaną opublikowane w biuletynie, zwycięzcy obu kategorii otrzymają zestawy trzech kart maksimum.

Kryteria oceny obejmują:

- stopień wizualnej zgodności trzech elementów karty maksimum (kartki pocztowej - widokówki, znaczka pocztowego umieszczonego po stronie ilustracji widokówki oraz datownika okolicznościowego).

- Stopień zgodności tekstu datownika.

- Oryginalność, znaczenie tematu i treści karty maksimum.

- Estetyka i jakość wizualna.

Termin zgłaszania kart - 1 wrzesień 2025r.

KOMISJA MAKSIMAFILII ZG PZF

Formularz zgłoszeniowy do wypełnienia przez twórcę karty maksimum.

Konkurs na Najlepszą Polską Kartę Maksimum 2024 roku

Imię i nazwisko twórcy karty maksimum

E-mail twórcy karty maksimum

Tytuł karty maksimum

Informacja o ostemplowaniu

Informacja o widokówce

Ja niżej podpisany/-a oświadczam, że powyższa Karta Maksimum została stworzona przeze mnie oraz akceptuję i zobowiązuję się do przestrzegania Regulaminu konkursu.

Wyrażam zgodę na publikację karty maksimum zgłoszonej do udziału w konkursie.

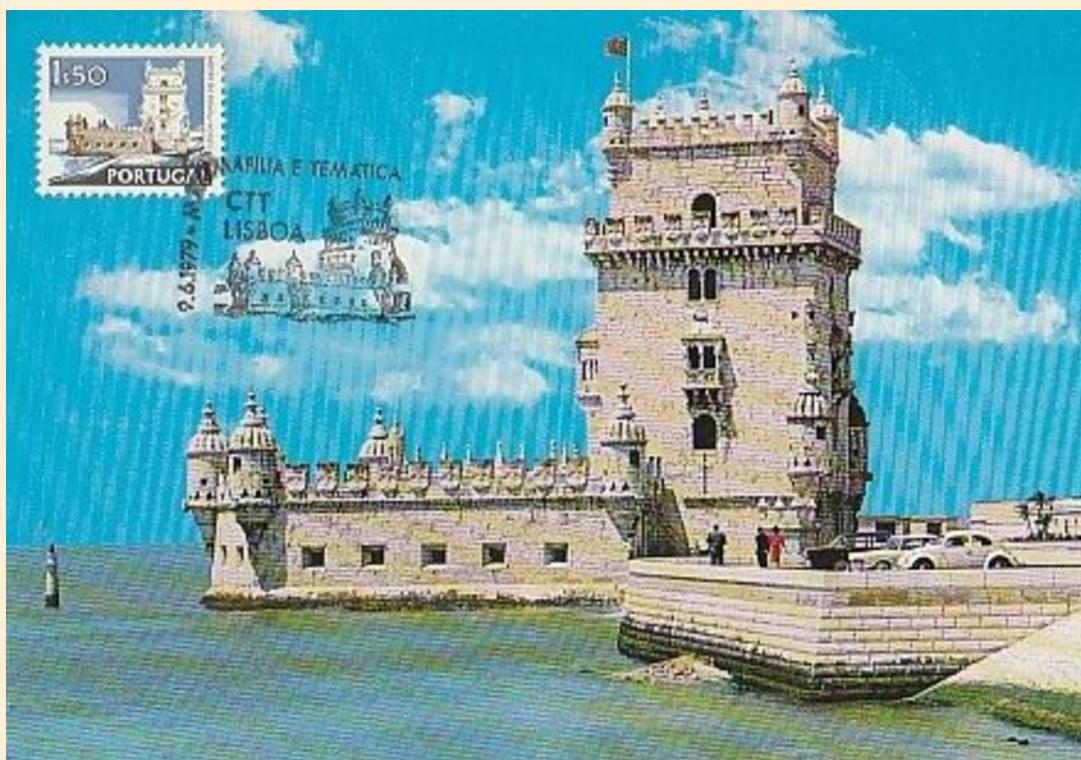
Data Podpis twórcy karty maksimum

Prosimy o przesłanie wypełnionego formularza zgłoszeniowego **do 1 września 2025r. na adres e-mail:** Komisja Maksimafilii ZG PZF, Maksimafilia@wp.pl .

Marek Smoła

Historyczne tło filatelistycznych skojarzeń z bohaterem trzech narodów – Józefem Bemem - cz. 2

Józef Bem pozostawał jednak przede wszystkim żołnierzem. W maju 1833 podpisał konwencję z cesarzem Brazylii Piotrem I, w myśl której u boku jego wojsk walczących o tron Portugalii miał być sformowany Legion Polski. Było to powodem aresztowania Bema z polecenia rządu Portugalii. Dwa miesiące spędził w sławnej wieży Belém (symbol Lizbony), wówczas surowym więzieniu.

Portugalska karta maksimum z 1979r. przedstawiająca wieżę Belém

Jego niezależność, niezbyt przestrzegana subordynacja i aktywność stały się jego wyróżnikami. We Francji z powodu działalności społecznej, wydawniczej i kulturalnej Bem wpadł w kłopoty materialne oraz długi, które doprowadziły go w lipcu 1843 roku do bankructwa. Żeby ratować swoje finanse udzielał korepetycji, sprzedawał własne obrazy oraz rysunki, a nawet pracował w sztucznej wylęgarni kurcząt. Zaangażował się w propagowanie rozwijającej się wówczas metody mnemotechniki, publikując nawet w 1843 roku własną

pracę na ten temat *Exposé général de la Méthode mnémonique polonaise* (...), która oparta była na tzw. „metodzie polskiej”, opracowanej we Włoszech przez Antoniego Jaźwińskiego. W maju francuski rząd przyznał mu drugą Legię Honorową w uznaniu zasług na polu popularyzacji wiedzy, ale generał – który otrzymał już to odznaczenie za obronę Gdańska w 1813 – podziękował za ten zaszczyt. Stres i przepracowanie sprawiły, że do kłopotów materialnych doszły także problemy zdrowotne. Dały o sobie znać rany odniesione w bitwach i pojedynkach. Bem chorował i często lądował w łóżku z powodu ropiejącej rany uda. W czasie choroby został okradziony. Włamywacze ukradli mu weksle na sumę kilku tysięcy franków. W tym czasie szczęśliwie dla siebie otrzymał spadek po krewnej, która zapisała mu w testamencie część swojego majątku, co uregulowało pilne zobowiązania wobec wierzycieli. Właśnie wtedy, w sierpniu 1848 roku, na krótko przyjechał do Lwowa, gdzie stał się świadkiem (i uczestnikiem) rozszerzającej się rewolucji w Austrii.

Bem położył wielkie zasługi w okresie Wiosny Ludów (bo tak nazwano z czasem wydarzenia z lat 1848-1849), zwłaszcza w trzecim i ostatnim zrywie Wiednia, zwanym rewolucją październikową (Oktoberrevolution). Przybył do stolicy Austrii 10 października 1848 i w ciągu dwóch tygodni – pomimo niechętnego mu żywiołu wiedeńskiego, zwłaszcza bogatszej jego części – opierając się na proletariacie, studentach i legionach (w tym pięciusetosobowym Legionie Polskim), postawił pod broń lub zaciągnął do budowania fortyfikacji blisko 25 tysięcy ludzi. Nowi żołnierze wywodzili się z reguły z mieszczaństwa, jego średniozamożnej warstwy, często też ubogiego proletariatu. Z reguły za żołd, jedzenie, czy tytoń zostali obrońcami młodej demokracji wiedeńskiej, pierwszego w dziejach austriackiego parlamentu. Generał Bem, pomimo że faktycznie dowodził obroną rewolucyjnego Wiednia, oficjalnie nigdy nie został mianowany dowódcą. Swoją pozycję zawdzięczał wsparciu Węgrów i parlamentu tzw. Przedlitawii, gdzie olbrzymią rolę odgrywali Polacy, zwłaszcza jego wiceprzewodniczący Franciszek Smolka (stojący na jego czele po wyjeździe Czechów). Cäsar Wenzel Messnhauser, wywodzący się z Moraw młody porucznik-poeta, nazywający się pełniącym obowiązki głównodowodzącego, w rzeczywistości kierował się wskazówkami Bema.

Wojska cesarskie otoczyły miasto, zaś Węgrzy – nadzieja dla obleganych, stojący na granicy nad Litawą – przegrali potyczkę z cesarskimi pod Schwechat. Pomimo że brak odsieczy przesądził o losach miasta, Bem się nie poddał.

Z dwudziestopięciotysięcznym wojskiem podjął 26 października nierówną walkę z przeważającymi oddziałami cesarskimi, zakończoną 31 października kapitulacją. Nie chciał się jednak poddać i w przebraniu woźnicy uciekł na Węgry. W czasie walk o Wiedeń Bem został ugodzony w pierś odłamkiem kartacza, który usunięto mu dopiero po przekroczeniu granicy w węgierskiej wiosce Senic.

W grudniu 1848 roku otrzymał od rządu Węgier (które walczyły o uwolnienie się od austriackiego panowania) dowództwo wojsk węgierskich w Siedmiogrodzie i Banacie, gdzie prowadził działania wojenne. Wkrótce walki rozszerzyły się również na Bukowinę oraz na Wołoszycznę, znajdujące się na terenie kilku obecnych państw: Węgrzech, Słowacji, Serbii oraz Rumunii. Zimową kampanią (grudzień 1848 – marzec 1849) Bem zdobył sobie sławę wielkiego wodza. Pod jego rozkazami walczył m.in. czołowy poeta węgierskiego romantyzmu Sándor Petőfi, który został adiutantem generała.

Sándor Petőfi – poeta i adiutant generała Józefa Bema

Bem wygrał wiele bitew kampanii siedmiogrodzkiej pokonując Austriaków 19 grudnia pod Czuczą, 20 grudnia w bitwie pod Zsibó i Surdok, 23 Decs, 25 Koloszwarem, 29 Betlen, 31 Bystrzycą i Naszod, 3 stycznia pod Thużą, oraz 17 tego miesiąca pod Galfalva. W dniach od 19 grudnia 1848 do 13 stycznia 1849, dowodząc 8-tysięcznym korpusem, odrzucił 10-tysięczny korpus gen. Antona Puchnera i wyzwolił północny Siedmiogród.

W lutym wkroczył na Bukowinę, gdzie 11 marca 1849 roku zdobył Sybin, a 19 Braşów, oczyszczając z wroga cały Siedmiogród. Oprócz prowadzenia walk udało mu się zorganizować również produkcję uzbrojenia, zakładając działolejnie oraz młyny prochowe, uniezależniając się przez to od dostaw amunicji z zewnątrz. Pod jego dowództwem powstańcza armia węgierska w krótkim czasie potroiła się, rosnąc do liczby 30 tys. żołnierzy oraz odnosząc 33 zwycięstwa nad wojskami austriackimi. Wkrótce, w wyniku 20-dniowej kampanii prowadzonej przez generała, powstańcom udało się wyzwolić także Banat. Józef Bem został bohaterem narodowym Węgrów, którzy z wdzięczności nadali mu specjalne i niecodzienne odznaczenie, dekorując go Krzyżem Wielkim Orderu Świętego Stefana z gwiazdą orderową z diamentem wyjętym z korony pierwszego króla Węgier – Stefana I Świętego. W miejsce wyjętego z fragmentu korony diamentu wstawili plakietkę z nazwiskiem generała „Józef Bem”.

Bem przyjmował do służby również wielu Polaków, którzy przyjeżdżali głównie z Galicji. Początkowo wraz z majorem Władysławem Jordanem oraz pułkownikiem Franciszkiem Łosiem organizował polskie oddziały w armii węgierskiej. Bem był przeciwny tworzeniu osobnego polskiego legionu, prawdopodobnie nie chcąc drażnić Rosji. Liczba Polaków w armii się jednak zwiększała. W styczniu 1848 wśród powstańców służyło 200 Polaków, w lutym 400, w maju sformowany został batalion piechoty i szwadron jazdy, a w lipcu bateria artylerii. Ostatecznie w powstańczej armii węgierskiej powstały dwa polskie legiony. Jeden założony został przez gen. Bema legion polski w Siedmiogrodzie, drugi przez gen. Józefa Wysockiego – Legion Polski Wysockiego. Oba walczyły u boku Węgrów w czasie całej kampanii w latach 1848-1849 i wniosły istotny wkład militarny, przyczyniając się do sukcesu wojsk powstańczych (w bitwie pod Banffyhunyd 13 sierpnia 1849 roku szarża kawalerii polskiej przesądziła o węgierskim zwycięstwie).

Rząd Austrii zaniepokojony sukcesami rewolucjonistów węgierskich zwrócił się o pomoc do rosyjskiego cara Mikołaja I Romanowa. Na mocy zawartego porozumienia do konfliktu dołączyła stutysięczna armia carska pod

dowództwem gen. Iwana Paskiewicza. Przeciwno 17 tysięcznej armii powstańczej na północy i wschodzie Siedmiogrodu sojusznicy skoncentrowali 56-tysięczną armię austriacko-rosyjską z czego 40 tys. stanowiło wojsko rosyjskie. W sierpniu korpus Bema został zepchnięty do Banatu przez połączone wojska austriacko-rosyjskie pod dowództwem gen. Ludersa, który w raportach wysyłanych carowi wyrażał szereg pochlebnych opinii o umiejętnościach militarnych polsko-węgierskiego wodza. W sierpniu 1849 Bem został mianowany przez przywódcę powstania Lajosa Kossutha naczelnym wodzem armii węgierskiej, jednak w bitwie pod Temesvarem (dzisiaj Timisoara w Rumunii) został ranny na samym początku starcia, a jego armia poniosła klęskę. Wkrótce rewolucja na Węgrzech upadła. Bem wraz z niedobitkami powstańców przekroczył w 1849 granicę turecką. Ciągnęło tu wielu Polaków – Turcja nie uznała rozbiórów Polski, ciągle też walczyła z Rosją.

Bem – początkowo więziony w Aleppo i traktowany przez Turków z rezerwą – dokonał formalnej konwersji na islam, by móc wstąpić do armii sułtana. Wraz z przyjęciem islamu przyjął imię Murad wywodzące się ze słowa „mordd” oznaczającego po persku pożądaný oraz tytułu Pasza (Murad Pasa, Yusuf Paşa). Tytuł pasza pochodzi historycznie od perskiego wyrazu szach, padyszach i oznaczał wysokiego urzędnika w osmańskiej Turcji.

Jednak po kolejnej ugodzie Rosji z Turcją, zawartej 29 grudnia 1849, Bem został internowany w Kütahyi, a potem w Aleppo w północnej Syrii. Wraz z grupą polskich i węgierskich powstańców zamieszkał w koszarach wojskowych. Na mocy rozkazu miejscowego gubernatora Mustafy Paszy obowiązywał ich całkowity zakaz odwiedzania meczetów, kościołów oraz bazarów. Zakazano im również jakichkolwiek kontaktów z mieszkańcami, a poruszać się mogli jedynie w asyście tureckich strażników.

Pomimo początkowych szykan, wraz z grupą polskich oficerów, starał się w miejscowości uruchomić arsenał. Opracował także plany reorganizacji armii tureckiej, budowy twierdz pogranicznych, rozbudowy otaczających Turcję umocnień, a także projekty uregulowania przepływających przez ten kraj rzek Tygrysu i Eufratu. W 1850 roku, badając grunt, na którym zbudowane było miasto, stwierdził, że leży ono na bogatych złożach saletry, siarki oraz żelaza. Wykorzystując tę wiedzę uruchomił sfinansowaną z własnych środków małą manufakturę saletry oraz prochu. Końcowy produkt o cenie niższej o 20% od rynkowej proponował tureckiemu rządowi, prosząc o pozwolenie na budowę fabryki. Jesienią 1850 roku rząd zezwolił mu na zbudowanie w mieście rafinerii

saletry, przeznaczając na ten cel 50 tysięcy piastrów z państwowej kasy. Dzięki temu Bem mógł rozpocząć produkcję na skalę przemysłową. Do pracy w powstającej fabryce ściągnął kilkudziesięciu innych internowanych polskich oficerów, weteranów powstania węgierskiego. Planował utworzyć w Aleppo na tej bazie nowoczesną szkołę artylerii.

W uznaniu zasług osmańska Porta mianowała go generałem tureckiej armii. W październiku 1850 roku w Aleppo wybuchły krwawe zamieszki zainicjowane przez Beduinów z powodu nieumiejętnej polityki miejscowego tureckiego gubernatora, wymierzone zarówno we władzę turecką, jak i w syryjskich chrześcijan. Miasto zostało otoczone przez 30-tysięczne wojska powstańcze. Nomadzi domagali się okupu, grożąc w razie odmowy spaleniem Aleppo oraz wymordowaniem mieszkańców. W czasie obrony miasta, w którym broniło się 1200 żołnierzy, generał dowodził artylerią wyposażoną w 16 armat. Uwieńczona sukcesem obrona Aleppo była ostatnią bitwą, jaką stoczył Józef Bem. W listopadzie 1850 roku zachorował na malarię azjatycką. Zmarł w nocy 10 grudnia. Według relacji jego adiutanta w Turcji – Józefa Tabaczyńskiego wysłanej w liście do gen. Władysława Zamoyskiego generał przed śmiercią powiedział: „Polsko, Polsko! Ja cię już nie zbawię”. Pochowany został w Turcji na starym cmentarzu wojskowym położonym na skalistej górze Dżebel el Isam (z tur. ‘Góra Wielkich Ludzi’).

Postulaty przeniesienia prochów generała do Polski podnoszone były jeszcze w XIX wieku jednak ich realizacja nastąpiła dopiero po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. W skład Komitetu sprowadzenia zwłok gen. Józefa Bema do kraju w 1927 roku weszli: burmistrz Tarnowa Julian Kryplewski jako prezes, dowódca 16 pułku piechoty płk Władysław Dragat, rotmistrz 5 pułku strzelców konnych Ludwik Naimski jako sekretarz, ks. Władysław Mysor jako skarbnik (ten duchowny katolicki ostatecznie wycofał się z tego gremium). W skład Komitetu ścisłego weszli: Józef Beck, Włodzimierz Bem de Cosbain, ppłk Antoni Trzaska-Durski, Jan Grzywiński, Józef Jakubowski, Rudolf Krupiński, ppłk Jan Olszewski, ziemianin Włodzimierz Olszewski, adiutant komendy garnizonu w Tarnowie por. Stanisław Podraza, płk Emil Krukowicz-Przedrzymirski, dr Michał Skowroński, major 5 Pułk Artylerii Ciężkiej Wojciech Stachowicz, płk Tadeusz Schatzel, profesor II Gimnazjum im. Hetmana Jana Tarnowskiego Kazimierz Wojciechowski i płk Leon Dunin-Wolski. W styczniu 1928 roku Rada Miasta Tarnowa przekazała Komitetowi subwencję wynoszącą 5 tysięcy złotych.

W 1929 roku powstał Komitet, na czele którego stanął szef Departamentu Artylerii Ministerstwa Spraw Wojskowych pułkownik Sztabu Generalnego Emil Przedrzymirski-Krukowicz. Znaleźli się w nim również jako członkowie honorowi: Józef Piłsudski, prezydent Ignacy Mościcki, premier Kazimierz Bartel, minister spraw zagranicznych August Zaleski, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Węgier w Polsce Alexander Belitska i poseł Republiki Tureckiej Yahya Kemal Beyatli.

W listopadzie ambasador Józef Wierusz-Kowalski poprosił tureckie MSZ o zgodę na ekshumację. Zgodę otrzymano 21 stycznia 1928 roku. Projekt uroczystości powstał po spotkaniach Przedrzymirskiego-Krukowicza z komitetami lokalnymi w Tarnowie i Krakowie. Początkowo planowano, że sprowadzenie prochów nastąpi w październiku 1928 roku, ale z powodu kilku nieporozumień przesunięto na 1929 rok. Najważniejszą sprawą stało się miejsce spoczynku szczątków generała, którego – jako Muzułmanina – biskup tarnowski, Leon Wałęga, nie zgodził się pochować ani w katedrze, ani na żadnym cmentarzu – a już zwłaszcza w kwaterze zasłużonych na cmentarzu tzw. Starym. Ostatecznie więc uzgodniono, że generał zostanie pochowany ... nad ziemią, a właściwie nad wodą. W ten sposób narodziła się koncepcja jego Mauzoleum, dzisiaj jednego z najbardziej rozpoznawalnych symboli miasta.

W składzie delegacji, która pojechała do Turcji znaleźli się: Emil Przedrzymirski-Krukowicz, Włodzimierz Bem de Cosban, rtm. Ludwik Naimski i prof. Kazimierz Wojciechowski. Rano 20 czerwca 1929 roku w Aleppo przeprowadzono ekshumację, podczas której po otwarciu grobu pozbierano zachowane kości i umieszczono w trumnie cynowej, którą zalutowano. Została ona włożona do drugiej drewnianej z drewna orzechowego. W ekshumacji wzięli udział delegaci polscy, polski, francuski, węgierski, turecki i belgijski konsul, wicekonsul holenderski, dywizjon marokańskich spahisów, batalion piechoty i pluton policjantów. Po odegraniu polskiego i francuskiego hymnu trumnę przykryto polską flagą i przeniesiono do szpitala wojskowego. 22 czerwca złożono ją w asyście dyplomatów i wojska w udekorowanym wagonie. Wieczorem, zgodnie z planem, delegacja opuściła miasto wraz prochami. Pociąg dotarł do stacji Haydarpaşa, skąd w kondukcje przeniesiono trumnę na nadbrzeże. Motorówką przewieziono ją na dworzec Sirkeci (w europejskiej części Turcji), gdzie została umieszczona w specjalnie w tym celu wysłanym wagonie pulmanowskim należącym do pociągu prezydenta Polski. Projekt dekoracji wagonu przygotował krakowski rzeźbiarz Stanisław Popławski. Tę

część wagonu, w której umieszczono trumnę, po obu stronach udekorowano 1,5-metrowym Białym Orłem na czerwonym polu. Wagon przystrojono girlandami oraz polskimi, węgierskimi i tureckimi chorągiewkami. Wnętrze wagonu wyłożono czerwonym aksamitem, a na ścianie umieszczono Białego Orła. Obok trumny umieszczonej na podeście składano wieńce przekazywane podczas przejazdu pociągu.

Powitanie na Węgrzech zaplanowano na stacji granicznej w Kelebia. Nad torami wzniesiono bramę triumfalną z napisem „Witaj Chlubo spod Ostrołęki”. W Budapeszcie witała go węgierska kompania honorowa, przedstawiciele władz i tłumy mieszkańców. Po odegraniu hymnów polskiego i węgierskiego trumnę umieszczono na lawecie ciągniętej przez sześć koni i przewieziono do Muzeum Narodowego, gdzie w westybulu złożono na katafalku. Manifestacja na cześć generała zgromadziła kilkaset tysięcy osób.

Powitanie w granicach Polski zaplanowano na stacji kolejowej w Dziedzicach po przekroczeniu przez pociąg granicy z Czechosłowacją. W drodze do Krakowa pociąg zatrzymał się na kilka minut w Oświęcimiu i Krzeszowicach, a miejscowe delegacje składały wieńce i kwiaty. Po przybyciu na Dworzec Główny w Krakowie oddano 21 strzałów armatnich. Po wyjęciu trumny z wagonu przykryto ją trzema sztandarami: polskim, węgierskim i tureckim, a następnie przeniesiono przez hol i złożono na lawecie, do której zaprzężono pary białych koni. Pod Barbakanem zwłoki powitał wiceprezydent Ostrowski jako przedstawiciel miasta. Dalej kondukt przeszedł ulicami Floriańską i Grodzką pod Wawel. Tam wzniesiono bramę triumfalną z płonącymi zniczami. Trumna po zdjęciu z lawety została wniesiona na dziedziniec arkadowy zamku, gdzie do zmroku mogli oddawać hołd zmarłemu mieszkańcy Krakowa. Wieczorem goście wzięli udział w przedstawieniu w Teatrze Miejskim, a po nim część delegacji zostało zaproszonych na raut w salach magistratu przy placu Wszystkich Świętych. 30 czerwca, w niedzielę rano trumnę przeniesiono na lawetę ustawioną na ulicy Podzamcze. Następnie ulicami Straszewskiego, Podwale, Dunajewskiego i Basztową przewieziono na Dworzec Główny, skąd ruszyły w dalszą drogę do Tarnowa. Pociąg w drodze zatrzymał się na trzy minuty w Bochni.

Tego samego dnia, 30 czerwca 1929 roku, pociąg powitała w Tarnowie kompania honorowa, a po oddaniu 21 strzałów armatnich orkiestra wojskowa odegrała tak jak w innych miastach trzy hymny. Trumnę po wyniesieniu z pociągu ustawiono na pierwszym peronie. Po przekazaniu jej przez Emila

Przedrzymirskiego-Krukowicza przedstawicielowi miasta została wyniesiona przez hol dworca i ustawiona na zaprzężonej w sześć koni lawecie stojącej przed budynkiem. Powitały ją dwa bataliony piechoty, dywizjon konnicy i artylerii, batalion Strzelca i banderia włościańska. Na ulicy Dworcowej ustawiono bramę triumfalną, przy której pochód z trumną zatrzymał się, a przemówienia wygłosił przedstawiciel polskiego węgierskiego (Balazo György) komitetu organizacyjnego sprowadzenia zwłok Bema.

Pomnik generała Józefa Bema w Tarnowie na placu przy ulicy Wałowej

Następnie pochód przeszedł ulicami Krakowską, Wałową, Piłsudskiego i Bema do Parku Strzeleckiego. Przy wejściu do parku prochy Bema powitała Rada miejska. Po przemówieniu Jana Grzywińskiego trumnę zdjęto z lawety i przeniesiono przez oficerów artylerii pod mauzoleum. Po przejściu przez pomost ustawili ją na stopniach zewnętrznych. Po odegraniu pobudki i ponownym oddaniu 21 strzałów armatnich trumna została umieszczona

między kolumnami, a po złożeniu wieńców i odegraniu hymnów żołnierze zaciągnęli wartę honorową.

W Tarnowie trumna po przeniesieniu do budynku Towarzystwa Strzeleckiego została komisyjnie otwarta, a badania antropologiczne przeprowadził profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego Julian Talko-Hryniewicz. Wykonał on pomiar czaszki i kości. Według protokołu nie wszystkie kości zachowały się. Na podstawie pomiaru kości długich oszacował wzrost Bema na 1,65 m. Czaszka nie zachowała się w całości i była zbyt krucha, aby Stanisławowi Popławskiemu udało się sporządzić odlew gipsowy. Ostatecznie, 6 lipca rano trumnę, po wybudowaniu specjalnego rusztowania, wyciągnięto dźwigami na szczyt mauzoleum i złożono w sarkofagu, a boczną ścianę zamurowano. Na grobie umieszczono napisy w językach polskim, węgierskim i arabskim. Zgodnie z muzułmańską tradycją (generał zmarł jako Muzułmanin) ciało ułożono głową w stronę Mekki.

IN MEMORIAM

Jacek Tatarski (1938-2025)

Jacek Tatarski urodził się 9.04.1938 roku w Ostrowcu Świętokrzyskim. W 1956 roku wstąpił do Polskiego Związku Filatelistów. Był wiceprezesem Zarządu Okręgu PZF w Białymstoku w latach 1985-2008 oraz delegatem na XV i XVI Walny Zjazd Delegatów PZF. W latach 2003 - 2021 Członek (2003-2006 i 2011-2021) i przewodniczący (2007-2011) Komisji Maksimafilii ZG PZF. Angażował się również w pracę z młodzieżą zainteresowaną filatelistyką oraz organizował wiele konkursowych wystaw okręgowych i bilateralnych oraz pokazów filatelistycznych. Aktywny wystawca i juror III klasy. Był uznanym specjalistą w zakresie maksimafilii. Posiadał kilka wysoko ocenianych eksponatów w tej klasie wystawienniczej. Był też autorem licznych artykułów w prasie filatelistycznej na temat maksimafilii. Za działalność filatelistyczną wyróżniony został złotą odznaką „Za zasługi dla polskiej filatelistyki” (2002) oraz innymi odznaczeniami i medalami PZF.

Cześć Jego pamięci!

GALERIA KART MAKSIMUM – wybrane karty zgłoszone do konkursu na Najlepszą Polską Kartę Maksimum 2023 roku

Nadzieja Sulima – 550 rocznica urodzin Mikołaja Kopernika

Barbara Strzymińska – Zdanewicz - Boże Narodzenie w Białymstoku nocą